

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

ŚNIEŻNICA

NA LATA 2013-2022

SPIS TREŚCI:

I.	ZAŁOŻENIA PLANU.....	3
II.	CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI.....	4
2.1	Położenie.....	4
2.2	Zarys historii.....	6
2.3	Demografia	13
3.4	Charakterystyka miejscowości	13
III.	INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI.....	13
3.1	Zasoby przyrodnicze.....	13
3.2	Środowisko kulturowe.....	14
3.3	Rolnictwo i gospodarka.....	24
3.4	Kapitał ludzki i społeczny.....	24
IV.	MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI.....	24
V.	ANALIZA MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA.....	25
VI.	PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI.....	26
VII.	OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ.....	29
7.1	Budowa chodnika w Śnietnicy.....	29
7.2	Wyznaczenie nowych i modernizacja istniejących szlaków turystycznych.....	35
7.3	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków.....	36
7.4	Promocja szlaków turystycznych.....	37
7.5	Imprezy kulturalne i sportowe.....	39
VIII.	Charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców	40

I. ZAŁOŻENIA PLANU

Założenia Planu Odnowy Miejscowości Śnietnica jest podejmowanie zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących miejscową ludność, zaspakajających ich potrzeby społeczne, zwiększających atrakcyjność miejscowości.

Przyjęcie konkretnych zadań i kolejność ich realizacji wynika z nakreślonych przez mieszkańców obszarów potrzeb o znaczeniu priorytetowym dla poprawy jakości życia i inwentaryzacji zasobów miejscowości, identyfikacji oczekiwań mieszkańców dotyczących przyszłości mieszkańców i miejscowości.

Plan jest spójny z Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa.

Plan Odnowy Miejscowości został opracowany zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 w sprawie *szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi”* objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

II. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI I RYS HISTORYCZNY MIEJSCOWOŚCI

2.1 POŁOŻENIE

Śnietnica jest jedną z 20 wsi wchodzących w skład gminy Uście Gorlickie w powiecie gorlickim województwa małopolskiego. Śnietnica położona na wysokości około 440 m n.p.m. w dolinie rzeki Białej

Śnietnica na mapie Województwa Małopolskiego

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Śnietnica na mapie Gminy Uście Gorlickie

2.2 ZARYS HISTORII

Śnietnica nad rzeką Białą, (wg Stanisław Kurasia) lokowana była na przełomie XIV i XV wieku. J. Czajkowski podaje ¹, że w źródłach Śnietnicę z sołtysem Stano czyli Stanisławem, uważa się za najwcześniejszą wieś w „państwie muszyńskim” z wołoskim składem etnicznym. O prawie wołoskim w tej wsi, wzmiankowano już w 1422 r. ². Większość wsi powstających w państwie muszyńskim została skolonizowana przez nomadów rusko – wołoskich, którzy wyparli albo też wchłonęli wcześniejszą ludność zasiedziałą od czasów średniowiecznych. Miejscowość rozwijała się dobrze, a jej mieszkańcy wykazywali się dużą przedsiębiorczością. Stąd pochodzą zasadźcy innych miejscowości, o czym informują pochodzące z 1574 r. wzmianki. Wymieniana jest w dokumentach lokacyjnych dla trzech sąsiednich wsi (Stawiszy, Banicy i Czyrnej) wydanych przez biskupa krakowskiego Franciszka Krasieńskiego. Jeden dla Hrycia syna Stecza (Steczka) ze Śnietnicy który lokował Stawiszę. Dugi dokument tego samego biskupa powierzył Szymonowi, synowi Podessy (zapewne synowi Jaśka) ze Śnietnicy lokację Czyrnej, a kolejny akt wymienia Szymona ze Śnietnicy, syna tamtejszego sołtysa, który też w tym samym roku otrzymał przywilej na sołectwo w Banicy i przyjął nazwisko Czyrniański ³. Natomiast w 1596 roku wydany został dokument będący poświadczeniem praw i sołectwa dla rodzonych braci Szymona i Wawrzyńca Czyrniańskich po śmierci ich ojca. Wawrzyniec nosił już wówczas nazwisko Śnietnicki. Jeszcze raz przywilej ten został potwierdzony przez biskupa Piotra Tylickiego w 1608 roku.

Śnietnica w dokumentach z 1577 roku, wymieniana była jako *Świetnicze*, w roku 1588 *Śnijetnicza*, w rejestrach podatkowych z 1680 r. jako Szetnica, a od roku 1794 występuje już pod taką jak obecnie nazwą Śnietnica (łem. *Śnitnycia*). Nazwa wsi pochodzi od *światnicy* = świetlicy, czyli mieszkania. Tak nazywana była duża izba w dawnej chałupie. Specyficzność nazwy osady

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

poходna od *świetnicy* – świetlicy świadczy że nie zakładali jej Wołosi, lecz polscy osadnicy. Jednakże bardzo wcześnie ją opanowali i zwałachizowali. Mieszkańcy Śnietnicy odegrali ważną rolę na tym terenie, gdyż stąd pochodzili wołoscy zasadzcy powstałych w drugiej połowie XVI wieku Stawiszy, Banicy i Czyrnej.

Bywa że czasem błędnie nazwa Śnietnicy wywodzona jest od „śnieci” (łem. „śnity”), czyli rdzy zbożowej. Miejscowość jako Świetnica wymieniana jest jeszcze w 1874 r.

To że nie istnieje dokładna data założenia Śnietnicy, powoduje że rodzą się domysły, wręcz legendy. Czasem bywają przekazywane w takiej formie, że przeradzają się w prawdy oczywiste. Podania przechowywane w pamięci mieszkańców mówią, że Śnietnica istniała już w czasach króla Kazimierza Wielkiego. Jednym z dowodów na to, ma być istnienie w tym rejonie traktu handlowego na Węgry który poprowadzony był na południe z Grybowa wzdłuż rzeki Białej. Rejon traktu był zasiedlany w XIV wieku, o czym świadczy lokacja m.in. Florynki (Flornikowej). Dokument lokacyjny Śnietnicy z pieczęcią samego króla, miał znajdować się w aktach kamery austriackiej, a definitywnie zaginął w czasie drugiej wojny światowej. Jednocześnie nazwę wsi wywodzi się od języka niemieckiego, wskazując że osadnictwo na terenie kresu muszyńskiego w XIV wieku miało charakter niemiecko – polski.

Miejscowi Łemkowie początki wsi tłumaczą inaczej, wskazując na pierwotne zasiedlenie tego terenu już w IX wieku przez Rusinów. Założycielem i pierwszym mieszkańcem wsi miał być Piotr Watral. Zanim zbudował tu gospodarstwo i zasiedlił osadę, długo siedział samotnie przy palącym się ogniu. Stąd powstało jego nazwisko Watral które pochodzi od watry, jak nazywa się ognisko w górach.

O Bogactwie Śnietnicy świadczy duże sołtysostwo. W 1596 roku dwaj synowie sołtysa wsi, Szymon Czerniański (przybrał to nazwisko po założeniu przez siebie Banicy) i Wawrzyniec Śnietnicki przejęli dziedzictwo w postaci

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

6 łąków (ok. 150 ha) z obszarami, młynem, browarem, karczmą, zagrodnikami na „Nawisu” i trzydniową robocizną kmieci⁵.

W czasie przeprowadzonego w 1629 roku spisu zaliczana była już do grupy wsi „dawno osiadłych” a jej nazwa brzmiała wówczas Sietnica.

Śnietnica po I rozbiórce Polski została przejęta wraz z innymi biskupimi wioskami Kresu Muszyńskiego, przez rząd austriacki. Wydierżawił je ks. Skrzyński. W 1809 roku wieś przejęła wraz z innymi dobrami prywatna spółka Arnstein – Eskeles – Geymüller et company. Wkrótce po zawarciu kontraktu, spółka swą własność sprzedała i Śnietnica powróciła do kamery austriackiej.

Pod koniec XIX w. (ok. 1885 r.) we wsi było 101 domów, z których 3 znajdowało się na gruntach stanowiących własność funduszu religijnego (austriackiego). Zamieszkiwało Śnietnicę 656 mieszkańców w tym 603 grekokatolików, 30 rzymskich katolików i 23 Żydów. Należące wcześniej do „państwa muszyńskiego” tereny, były wówczas własnością rządowego, austriackiego, funduszu religijnego. Było to 293 morgi roli, 24 morgi łąk, 38 morgów pastwisk i 126 morgów lasu. Mieszkańcy posiadali 1042 morgi roli, 138 morgów łąk, 239 morgów pastwisk i 586 morgów lasu. Uposażenie parafii składało się ze 119 morgów roli, 15 morgów łąk, 34 morgów pastwisk i poręb, z lasu i 41 kop owsa wykupu. Notowano że role tutejsze są owsiane, nieurodzajne.

W 1807 r. był tu prowadzony ma małą skale wypas owiec. Na początku XX wieku uprawa roli przedstawiała się następująco. Po nawożeniu w pierwszym roku przykładowo sadzono zawsze ziemniaki, a w następnym żyto jare lub jęczmień (jarec) w kolejnym roku owies, i w ostatnim przed kolejnym nawożeniem tam gdzie jęczmień w drugim roku to owies, a tam gdzie w drugim roku żyto jare to jęczmień. W Śnietnicy na leśnych, dzierżawionych czasowo od wielkiej własności porębach leśnych, uprawiali tu Łemkowie dwuletnie żyto, czyli krzycę, która tu na tym terenie znana była pod nazwą „świętojańskiego żyta”.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

W 1900 roku średnio na jedno gospodarstwo przypadało we wsi 11.8 ha gruntu w skład którego wchodziła zarówno ziemia orna, jak i łąki, pastwiska i lasy. Wieś rozwijała się dość dobrze, gdyż w stosunku do końca lat osiemdziesiątych XIX w, przybyło zarówno domów jak i mieszkańców. Wówczas we wsi w 122 domach mieszkało 779 mieszkańców. W okresie międzywojennym, po 1925 roku przeprowadzono we wsi komasację gruntów.

Według Z. Budzyńskiego (w 1785 r.) oraz szematyzmów greckokatolickich w niektórych latach liczba ludności greckokatolickiej zamieszkującej miejscowość która była siedzibą parafii w skład której wchodziła jeszcze Stawisza przedstawia się następująco: w roku 1785 we wsi mieszkało 520 grekokatolików oraz 3 Żydów, w 1890 roku 761 grekokatolików. W 1900 r. w 122 domach mieszkało 779 osób. W 1912 wraz z mieszkańcami Stawiszy parafia liczyła 1357 grekokatolików. Z obu tych miejscowości 89 osób (ok. 6 %) przebywało na emigracji. Natomiast w 1928 mieszkało tu 810 grekokatolików. W roku 1931 powierzchnia wsi wynosiła 15.30 km² (1530 ha), a w 134 domach mieszkało 832 mieszkańców⁶.

Pewna część mieszkańców okolicznych wsi żyła także za granicą, na Węgrzech. Tego typu przypadki odnotowane były w już 1912 roku w przypadku Śnietnicy i Stawiszy.

W XIX wieku przeprowadzono tu znaczące jak na owe czasy inwestycje budowlane, stawiając m.in. budynek poczty. Tak więc około 1885 r. w Śnietnicy znajdował się urząd pocztowy, zwany „stacją pocztową” a ponadto funkcjonowała szkoła ludowa. W tym czasie przeprowadzono również regulację rzeki, do której zatrudniono więźniów.

W 1914 r. władze austriackie aresztowały 4 mieszkańców Śnietnicy, w tym jednego Cygana, których osadzono w obozie w Thalerhofie k. Grazu w Austrii. W 1928 roku część łemkowskich mieszkańców Śnietnicy zmieniła wyznanie greckokatolickie na prawosławne. Zbudowali drewniana czasownię, która mieściła się za zlewnią mleka. Po II wojnie czasownię przerobiono na świetlicę

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

i odbywały się tam zabawy. Po wybudowaniu Domu Wiejskiego, dawną prawosławną świątynię rozebrano.

W okresie międzywojennym Śnietnica była siedzibą gminy. Do 1931 r. podlegała starostwu w Grybowie, po czym przyłączono ją do powiatu gorlickiego.

W latach 30. XX wieku wieś liczyła około 170 domów. Oprócz Łemków mieszkało tu 16 rodzin żydowskich, 10 rodzin polskich i 3 rodziny cyganów. W 1938 roku wieś liczyła 800 łemków, 32 Polaków, 12 rodzin mieszanych, 63 Żydów i 15 Cyganów. Żydzi zajmowali się głównie handlem, skupując też od Łemków drewno do tartaków. Było pięć żydowskich sklepów i dwie karczmy.

Łemkowie zajmowali się głównie pracą na roli, hodowlą oraz eksploatacją swoich lasów. We wsi pracowały 3 tartaki, wielu gospodarzy wyrabiało gonty. W domach wyrabiano lniane i wełniane sukno, które przerabiano w foluszu w Piorunce. We wsi pracowały 3 młyny, w tym jeden należący do Żyda, 3 kuźnie oraz olejarnia.

Miejscowi Polacy pracowali w urzędzie gminy, nadleśnictwie, na poczcie i w szkole. W szkole językiem wykładowym był język ruski. Nauczycielami byli specjalnie przygotowani do nauczania po łemkowsku Polacy.

Czynny był jeden młyn żydowski, a krawcy żydowscy świadczyli także usługi krawieckie i szewskie. Mieszkająca tu stosunkowo duża grupa Żydów, miała we wsi swój dom modlitwy (dawniej Śnietnica 13). W domu tym mieścił się także sklepik tytoniowy i monopolowy.

W domu nr 54 (przy odejściu drogi do Stawiszy) również mieścił się sklep żydowski. Budynek wyróżniał się malowniczym gankiem obrośniętym dzikim winem. Właściciel tej posiadłości ukrywał się przed wojną, po czym powrócił i odsprzedał parcele obecnym gospodarzom. W czasie drugiej wojny Żydzi zostali wywiezieni przez Niemców do getta w Nowym Sączu i wymordowani.

Cyganie prowadzili kuźnię, świadczyli usługi kowalskie, oraz grali na weselach. W czasie drugiej wojny, Niemcy rozstrzelali Cyganów na stoku za zabudowaniami, na tzw. Korbiczowym Polu (za domem nr 15).

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

We wsi w latach 90. XX wieku w Śnietnicy znajdowały się zachowane trzy obiekty żydowskie. Jednym z nich był dom nr 13, ustawiony szczytem do drogi, który swym podłużnym kształtem nawiązuje (nawiązywał) do łemkowskiej chyży. Wewnątrz znajdował się sklepik oraz izba na wspólne modlitwy Żydów. Naprzeciw przystanku PKS Spółdzielnia stał jeszcze wówczas opustoszały, zniszczony budynek po dawnej karczynie i sklepie. Został on uznany za zabytek. Obok żydowskiej opustoszałej karczmy, znajdował się budynek dawnej poczty. Został on wzniesiony przed 1890 rokiem według projektu architekta Olszewskiego, tego samego który zaplanował most kolejowy w Grybowie.

W domu nr 54 (przy odejściu drogi do Stawiszy) również mieścił się sklep żydowski. Budynek wyróżniał się malowniczym gankiem obrośniętym dzikim winem. Właściciel tej posiadłości ukrywał się przed wojną, po czym powrócił i odsprzedał parcele obecnym gospodarzom.

Ciężko została Śnietnica doświadczona w czasie drugiej wojny światowej i bezpośrednio po niej. W Śnietnicy stacjonowała jednostka wojskowa. Niemcy jeździli po okolicznych wsiach, zabierając czasem mieszkańców i zmuszając ich do kopania okopów, także w Banicy. W 1944 roku, w obliczu zbliżającego się nieuchronnie frontu, hitlerowcy przygotowali dwie linie okopów. Ciągnęły się wzdłuż zachodniego brzegu rzeki Białej aż do Florynki. Zatrudnionych do pracy Łemków, trzymali w prowizorycznym, otoczonym drutami obozie. Właściciele koni zobowiązani byli przewozić Niemców. Okupanci zorganizowali tu także ukraiński posterunek Strzelców Siczowych. Po zakończeniu wojny oddziały UPA miały swoją kryjówkę na Wronówce. Ich aktywność przejawiała się m.in. w spaleniu budynków nadleśnictwa i szkoły.

Pod koniec wojny pojawiły się we wsi i okolicy partyzanckie oddziały Armii Krajowej. Zrzućeni też zostali radzieccy spadochroniarze. Partyzanci ukrywali się w okolicy jeszcze po zakończeniu wojny. Po wyzwoleniu utworzono w Śnietnicy placówkę milicji. Pamiątką toczonych tu walk jest tablica pamiątkowa przy szkole poświęcona poległym żołnierzom KBW.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Jeszcze w początkowym okresie wojny, do czerwca 1941 roku miały miejsce pierwsze sporadyczne wysiedlenia i wyjazdy Łemków do Związku Radzieckiego. Bardzo silna agitacja za wyjazdem na wschód w ramach „łączenia z macierzą”, miała miejsce po wkroczeniu Rosjan w 1945 r. Mówiono Łemkom, że i tak nie będą mogli pozostać na swojej ziemi. Ulegając sowieckiej propagandzie wyjechało 31 rodzin.

Po 1945 roku, wieś pełniła rolę ważnego ośrodka administracyjnego jako siedziba gminy i nadleśnictwa. Nadleśnictwo znajdowało się na dawnych gruntach „państwa muszyńskiego” biskupów krakowskich, a następnie austriackiego funduszu religijnego.

W 1947 roku w ramach akcji „Wisła”, w dniach 26 – 30 czerwca wywieziono 415 osób. Do deportacji przewidzianych było jeszcze 77 osób, natomiast pozostało we wsi 5 Polaków. Do opustoszałych gospodarstw przybyła biedota z okolic Bobowej i Ropy. Lasy przejęła Administracja Lasów Państwowych, a część gruntów została zajęta na pastwiska i sztuczne łąki. W 1950 r. powstała spółdzielnia produkcyjna, którą rozwiązano w 1956 r. W 1965 roku przeprowadzono elektryfikację wsi.

W 1975 r. mieszkało w Śnietnicy ok. 440 mieszkańców, natomiast w 1990 r. wieś liczyła 80 zagród i 450 mieszkańców. W 2005 roku było tu 498 stałych mieszkańców, oraz 13 osób zameldowanych czasowo.¹

¹ Za A. Piecuch *W Dolinie Rzeki Białej*, Drukarnia Apla, 2010

2.3 DEMOGRAFIA

W 2012 roku Śnietnica liczyła 492 mieszkańców, co stanowi 7,27 % mieszkańców gminy.²

2.4 CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI

Źródłem utrzymania rodzin są:

- praca w usługach
- renty i emerytury
- pomoc z OPS

Śnietnica położona jest w Gminie o dużym bezrobociu, wskaźnik bezrobocia na wynosi 12,5 %.

Tutaj znajdują się: szkoła podstawowa, świetlica wiejska, remiza strażacka oraz sklepy spożywczo-przemysłowe oraz ośrodek zdrowia.

III. INWENTARYZACJA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI

Inwentaryzacja zasobów służy ujęciu stanu rzeczywistego miejscowości, określeniu jego kondycji i możliwości wykorzystania na rzecz rozwoju. Zdiagnozowana sytuacja pozwoli ustalić zasoby wyróżniające miejscowość Śnietnica i rozpoznać potencjał jakim dysponuje.

3.1 ZASOBY PRZYRODNICZE

Śnietnica, to wieś położona na wysokości około 440 m n.p.m. w dolinie rzeki Białej. Ponadto na terenie Śnietnicy znajdują się jeszcze trzy potoki zasilające Białą, noszące nazwy Czarna, Czarnianka i Mykosza. Od wschodu nad Śnietnicą wyróżnić można górę Stawisza (744 m), natomiast od południa wznoszą się przedzielone rzeką Białą dwie góry. Z jednej strony rzeki Białej

² Dane USC Uście Gorlickie na dzień 31.12.2012

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

znajduje się pasmo Żdzaru (667 m) z wysuniętym na północny zachód wzniesieniem nazywanym przez mieszkańców Hryniok, oraz opadającymi w dolinę stokami o żartobliwej nazwie Koci Zamek. Wierzchowina powyżej Kociego Zamku nosi nazwę Czereszenne (681 m) które na niektórych mapach oznaczane było z inną wysokością jako Żabiniec (689 m). Natomiast po drugiej stronie Białej wznosi się bardzo charakterystyczna Banicka Góra (694 m). Od zachodu dolinę z zabudowaniami Śnietnicy zamyka rozległe, zalesione pasmo Chłopskiego Wierchu (660 m).

3.2 ŚRODOWISKO KULTUROWE

Najcenniejszym zabytkiem Śnietnicy jest cerkiew greckokatolicka. Ponadto znajduje się tu kaplica rzymskokatolicka, kilka zabytkowych kaplic, krzyży przydrożnych i cmentarnych z przełomu XIX i XX wieku. Zachowało się tu także kilka obiektów łemkowskiego budownictwa w postaci pojedynczych domów zw. „chyzami”. Niektóre z nich są niestety opuszczone. Wejścia niektórych domów osłaniają drewniane ganki.

Nie tak dawno można było jeszcze spotkać spichlerze tzw. „sypańce” (przy domach nr. 55, 57, 60 i 138. Jeszcze w latach 90. XX wieku przy drodze do Stawiszy znajdowała się dawna kuźnia. Została jednak rozebrana i przeniesiona do Ropek.

W ostatnim czasie pojawiło się przy drogach kilka obiektów autorstwa miejscowego, mieszkającego w Śnietnicy artysty Jana Święsa. Są to drewniane kapliczki z umieszczonymi wewnątrz rzeźbami m.in. Chrystusa Frasobliwego, Matki Bożej z Dzieciątkiem i Świętej Rodziny.

Cerkiew greckokatolicka p. w. św. Dymitra z Salonik

Pod koniec XIX w. Śnietnica była siedzibą parafii greckokatolickiej należącej do diecezji przemyskiej dekanatu muszyńskiego. Obejmowała wówczas także Stawiszę w której znajdowała się drewniana cerkiew. Od 1947 r. cerkiew pełniła rolę kościoła rzymskokatolickiego p.w. św. Andrzeja Boboli. W 1994 r. reaktywowano w Śnietnicy parafię greckokatolicką, i w 1997 r.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Cerkiew greckokatolicka przejęła ponownie cerkiew w użytkowanie. Parafia w Śnietnicy leży w granicach archidiecezji przemysko – warszawskiej Kościoła greckokatolickiego.

Ta nietypowa jak na te tereny cerkiew, została według tradycji zbudowana w 1775 r. jako obiekt trójdzielny. W pierwszej połowie XIX wieku nastąpiła jej gruntowna przebudowa, w czasie której rozbudowano nawę, zlikwidowano babiniec i przesunięto wieżę. W 1874 r. dobudowano do niej od zachodu kruchtę. W 1963 r. świątynia była ponownie remontowana. Przeprowadzona w dziewiętnastym wieku przebudowa spowodowała, że jej wygląd zewnętrzny i wewnętrzny, został zmieniony i obecnie znacznie odbiega od cerkwi drewnianych spotykanych na tym terenie. Jest to obecnie cerkiew dwudzielna, składająca się z wydłużonej nawy i prezbiterium do którego od północy przylega zakrystia. W prezbiterium od południa znajdują się półkoliście zwieńczone, przeszklone drzwi wejściowe.

Wnętrze oświetlają półkoliście zwieńczone, zakratowane, przeszklone różnokolorowymi szybkami okna, po dwa okna od południa i północy. Chronione są niewielkimi, zdobionymi ząbkowaniem daszkami okapowymi. Jedno prostokątne okno zostało umieszczone w zakrystii. Od zachodu wznosi się kryjąca w sobie kruchtę wieża, z umieszczoną w górnej części zdobioną fryzem i ząbkowaniem izbicą. Nakryta jest namiotowym, czteropłaciowym dachem z wywiniętym gzymsem, zwieńczonym cebulastym, spłaszczonym hełmem, nad którym umieszczona jest ślepa latarnia. Poniżej wygięcia gzymsu, umieszczone zostały tarcze zegara. Na każdej ze ścian izbicy znajduje się po dwa okienka.

Nawa nakryta jest kalenicowym, łamanym uskokowo, ściętym od strony prezbiterium dachem. Dach nad prezbiterium kalenicowy, od wschodu ścięty. Nawę i prezbiterium zwieńczają ustawione na ośmiobocznych podstawach hełmy: cebulasty nad nawą i bardziej wysmukły nad prezbiterium. Ślepe latarnie nad nawą i prezbiterium oraz nad wieżą zwieńczają metalowe krzyże. Dachy pokryte są blachą.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Cerkiew jest orientowana. R. Brykowski zalicza ją do grupy cerkwi typu północno – zachodniego, wariantu starszego, a po przebudowie do wariantu młodszego.

Ustawiona na stosunkowo wysokim cyplu cerkiew i teren wokół niej, otoczony jest bardzo ładnym, wykonanym z kamieni ogrodzeniem. Stok na którym stoi został wzmocniony od strony rzeki (głównie od zachodu) wykonanym z kamieni obmurowaniem. Poniżej niego można zobaczyć resztki trzech piwnic. Pierwsze prace przy obsuwającym się gruncie na stoku na którym stoi cerkiew, w postaci muru zabezpieczającego, wykonane zostały przez Parzysza już w XIX wieku. Niestety były niewystarczające i zdecydowano się na kolejne roboty wzmocniające, które przeprowadzono około 1900 roku. Zatrudniono wówczas pracujących uprzednio przy budowie mostu w Grybowie Włochów. Wśród nich był Janek Italiano, który ożenił się i osiadł w Śnietnicy. Wykonywał tu wymagające dużego kunsztu prace murarskie. Zbudował m.in. trzy kamienne piwnice znajdujące się poniżej cerkwi. W dawnej, nieistniejącej obecnie kuźni stojącej przy drodze do Stawiszy, znajdowało się wykonane przez niego kamienne koryto na wodę.

Od południa, na wysokości wieży znajduje wybudowana także z kamienia brama wejściowa. Nakrywa kalenicowy, czteropłóciowy daszek pokryty blachą. Zwieńczony jest ażurowym krzyżem greckim kowalskiej roboty, ustawionym na stożkowej podstawie. Jego ramiona są zakończone trójlistnie z umieszczonymi na końcach symbolicznymi lilijkami. Na podstawie krzyża umieszczony jest sierp księżycy.

Wnętrze cerkwi

Wewnątrz znajduje się kompletny ikonostas. W 2009 roku rozpoczęły się prace konserwatorskie przy ołtarzu głównym, oraz innych elementach wyposażenia.

Ciekawe są ażurowe Królewskie Drzwi (Carskie Wrota) wykonane jako kompozycja rzeźbiarsko – malarska. Przedstawienia w medalionach ujęte zostały w nietypową, nigdzie na tym terenie nie spotykaną oprawę. Oplata je ażurowo opracowany stylizowany, rokokowy ornament, który w dolnej części „wyrasta” z rzędu tralek. Na ikonach przedstawione zostało Zwiastowanie (Maria i Archanioł Gabriel), oraz czterech Ewangelistów z atrybutami: św. Łukasz, św. Marek św. Mateusz oraz św. Jan. Postacie przedstawione zostały w pozycji siedzącej podczas pisania ksiąg Ewangelii. (dać foto)

Pełne, jednoskrzydłowe północne i południowe Diakońskie Wrota, są usytuowane symetrycznie na bokach ikonostasu. Umieszczone zostały na nich obrazy dwóch kapłanów Starego Testamentu którzy zapowiadali bezkrwawą ofiarę Chrystusa. Na południowych znajduje się Aaron, a na północnych

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Melchizedek. Przedstawienia arcykapłanów na diakońskich wrotach, spotyka się zwykle w starszych ikonostasach.

Aaron początkowo był prorokiem który wypowiadał się w imieniu Mojżesza, a następnie został ustanowiony arcykapłanem. Na jego piersi zawieszony jest pektorał, który ma postać prostokątnej koperty. Na powierzchni pektorału widoczne jest 12 szlachetnych kamieni, reprezentujących symbolicznie 12 pokoleń Izraela. Wewnątrz pektorału arcykapłan miał umieszczony Urim i Tummim (w tłum. „Światło i Doskonałość”), w Starym Testamencie Święte Losy, które zastępowały Izraelitom wyrocznie pogan.

Na cokołach ikonostasu cerkwi w Śnietnicy znajdują się pisane cyrylicą inwokacje do Chrystusa, Matki Bożej oraz świętych orędowników. W rzędzie ikon namiestnych zwracają uwagę przedstawione w ujęciu półpostaciowym tradycyjne ikony patrona świątyni św. Dymitra, Chrystusa Pantokratora, Matki Bożej Hodegetrii oraz św. Mikołaja.

Ikona patrona cerkwi św. Dymitra z salonik, umieszczona jest w namiestnym rzędzie ikonostasu, jako jedna z czterech ikon kultowych. Demetriusz nie jest tu ukazany w najbardziej typowym przedstawieniu, jako zwycięski dowódca dosiadający konia, ale w ujęciu półpostaciowym, jako młodzieniec – wojownik pilnujący pokoju. Na sobie ma lekką zbroję oraz obszerny, przewiązany na przedzie czerwony płaszcz. W lewym ręku trzyma krzyż a w prawej włócznię.

Przy południowej ścianie cerkwi znajduje się niewielki ołtarz boczny. Retabulum flankują spiralnie zakręcone barokowe kolumny, zwieńczone uskrzydłonymi głowami aniołków oraz głowicami. Jego boki zdobią ażurowo zakomponowane uszaki. Centralne miejsce ołtarza zajmuje ikona Wprowadzenia Najświętszej Bogurodzicy do Świątyni, nazywana też czasem ikoną Ofiarowania Przenajświętszej Bogurodzicy (święto 21 listopada / 4 XII).

Ofiarowanie Marii należy do największych świąt w Kościele wschodnim. Nie wiadomo kiedy zostało ustanowione, pewne jest natomiast że było obchodzone już na początku VIII w. Patriarchą Konstantynopola był wówczas Germanom, który przed rokiem 730 napisał homilię na tę okazję. Najwcześniejsze ilustracje

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

tego święta zachowały się na freskach kapadockich z przełomu IX i X wieku. Źródłem tego przedstawienia jest Protoewangelia św. Jakuba: „Gdy Maria osiągnęła wiek trzech lat, rzekł Joachim: ”Zaprowadzimy ją do świątyni Pana dla wypełnienia przyrzeczenia, które złożyliśmy(...). I przyjął ją kapłan i ucałowawszy pobłogosławił (...)”.

Ukazana na obrazie Maria jest jeszcze dzieckiem, a jej rodzice, dziadkowie Chrystusa, Anna i Joachim poświęcają ją Bogu. W tym celu podeszli pod bramę świątyni. Maria rozłożywszy szeroko ręce w pozie orantki, stoi patrząc nie na kapłana, lecz na wprost, na osobę modlącą się. Obok niej widzimy św. Annę ubraną w niezwykle długą, iście królewską suknię, którą unosi młoda dziewczynka. Z tyłu, zza tych postaci wyłania się Joachim ze skrzyżowanymi w geście modlitwy na piersi rękoma, poddając się woli Bożej. Na szczycie schodów przed świątynią, stoi kapłan Zachariasz przyjmujący i błogosławiący Marię słowami: ”Pan wywyższył twe imię pośród wszystkich narodów. Na tobie w dniach ostatecznych ukaże Pan zbawienie synom Izraela”. Za postacią kapłana widoczna jest postać dziewczynki, która jest świadkiem wydarzenia (postać ta nie ma jednakże historycznego uzasadnienia). Jedyłą jej rolą jest podtrzymywanie długich szat kapłana.

W dolnej części ołtarza, na czołowej ścianie mensy, znajduje się malowana na desce kompozycja „Chrystus w Grobie”. Tego typu ikony pojawiły się w drugiej połowie XVII w. Obok postaci Chrystusa znajduje się pisany cyrylicą tekst.

Na drugim bocznym ołtarzu centralne miejsce w retabulum zajmuje obraz Ukrzyżowanie. Zwraca uwagę silnie podkreślone krwawienie ran Zbawiciela. Pod krzyżem stoją dwie, modlące się, mające pogodny wyraz twarzy postacie

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

którymi są Matka Boża oraz św. Jan. U podnóża ustawionego na niewielkim wzgórku krzyża, znajduje się stosunkowo duża czaszka Adama z pieszczelami, który według przekazów pochowany został na Golgocie. Śmierć którą sprowadził na świat, została pokonana przez ofiarę Chrystusa którego krew z ran obmyła kości praojca Adama. W górnej części ołtarza znajduje się ikona przedstawiająca Trójcę Świętą Nowotestamentową. Postacie umieszczone są na obłoku, z lewej jest Chrystus z krzyżem, z prawej Bóg Ojciec z trójkątnym nimbem wokół głowy i kulą w dłoni, a pomiędzy nimi, nieco powyżej unosi się Duch Święty pod postacią gołębic.

W świątyni znajduje się grupa feretronów. Feretrony to przenośne, opracowane w obudowy (ramy) ikony lub statuy np. Matki Bożej z Dzieciątkiem, używane do uświetnienia uroczystych procesji. Treści przedstawiane są na dwu płaszczyznach, każda strona jest inna. Nie są znani artyści którzy je wykonywali, ale mogą to być nawet miejscowi snycerze – rzemieślnicy. Obudowy zdobione są snycerskimi aplikacjami z polichromowanego i złożonego drewna o motywach roślinnych, a całość ujęta w neogotyckie lub barokowe bogate ramy. Jeden z feretronów w cerkwi w Stawiszy ma z jednej strony malowaną na blasze postać św. Michała Archanioła, a z drugiej Matkę Bożą Nieustającej Pomocy. Na kolejnych feretronach znajdują się umieszczone w parach następujące ikony: Matka Boża Hodegetria i św. św. Kosma i Damian, Matka Boża Hodegetria i Chrystus Pantokrator Nauczający, oraz Matka Boża z Dzieciątkiem i św. Mikołaj.

Na ścianach nawy zawieszona jest ikona przedstawiająca św. Bazylego w stroju biskupim, który w jednej ręce trzyma żezł, a w drugiej krzyż. Św. Bazyli Wielki to jeden z trzech świętych, posiadający tytuł powszechnego nauczyciela. Jest twórcą liturgii świętej nazwanej jego imieniem i organizatorem życia monastycznego.

Wśród zawieszonych na ścianach obrazów, jeden z nich przedstawia św. Katarzynę Aleksandryjską. Słynąca z wielkiej urody Katarzyna żyła na przełomie III i IV w. Była córką króla Aleksandrii, lennika cesarza rzymskiego. W

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

czasie prześladowań chrześcijan, cesarz Maksencjusz zwołał 50 uczonych, którzy mieli przekonać ją do wiary pogańskiej. Jednakże to nie ona lecz uczeni ulegli sile argumentacji Katarzyny i uwierzyli w Chrystusa. Zostali za to spaleni w piecach wapiennych.

Wtrącona do więzienia św. Katarzyna, biczowana i torturowana leżała tam 12 dni, ale została uzdrowiona przez anioła. Następnie łamano ją kołem i ścięto, a jej męczeńska śmierć miała miejsce 25 listopada 307 roku. Podczas tortur, ręką uczyniła znak krzyża nad kołem i koło rozpadło się. Dlatego czasem na ikonach widzimy jedynie jego połowę. Jej atrybutami są narzędzia męki, czyli koło, miecz i palma (męczeństwa). Jest patronką filozofów, zwracają się do niej zdający egzaminy. Jeden z atrybutów którym jest koło, spowodował że stała się patronką młynarzy i kołodziejów. Św. Katarzyna otaczana jest szczególnym kultem przez chłopów. Z dniem jej święta łączono wiele wróżb i przepowiedni przyszłości. Pomaga rozwiązać problemy trudne i beznadziejne.

Jej relikwie (ciało) znajdują się w Klasztorze św. Katarzyny u podnóża *Gebel Musa* czyli Góry Mojżesza 2285 m. n.p.m. (zwanej także górą Synaj) w Egipcie. Historia klasztoru sięga zamierzchłych czasów, bowiem już w 342 r. św. Helena, matka Konstantyna Wielkiego, kazała wznieść tam niewielki kościół. Prawdopodobnie już wtedy mieszkali tam mnisi, którzy ukrywali się przed prześladowaniami jakie wybuchły przeciwko chrześcijanom. W 530 roku cesarz bizantyjski Justynian wybudował Klasztor św. Katarzyny i kazał sprowadzić do niego z Aleksandrii jej śmiertelne szczątki. Mnisi w klasztorze, wyłącznie narodowości greckiej, należą do Kościoła grecko – prawosławnego i wyznają zasady głoszone przez świętego Bazylego Wielkiego. Na wznoszącej się obok klasztoru Górze Mojżesza, Bóg przekazał Mojżeszowi Dziesięcioro przykazań.

Kolejny obraz przedstawia św. Grzegorza papieża, którego widzimy w trakcie pisania. Jego głowę zwieńcza papieska tiara z trzema poziomymi, symbolicznymi koronami, czyli złotą, srebrną i żelazną. Zdaniem św. Pawła Apostoła symbolizują trzy dominia Kościoła: niebieskie, ziemskie i piekielne. Potrójna korona biskupa Rzymu symbolizuje zwierzchnictwo papieża, jako

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

głowy kościoła rzymskokatolickiego, nad wszystkimi monarchami z cesarzem włącznie.

Ponadto na ścianie wisi współczesny obraz – oleodruk Matki Bożej Nieustającej Pomocy. W prezbiterium znajduje się obraz Zdjęcie z Krzyża (Opłakiwanie) w formie Piety. Matka Boża podtrzymuje osuwające się ciało Zbawiciela.

W prezbiterium ustawiony jest nietypowy, nawiązujący do łuku triumfalnego ołtarz główny wykonany w 1777 roku. Jego boki flankują kolumny, przy których od wewnętrznej strony zostały ustawione, pochodzące zapewne z okresu wykonania ołtarza, drewniane rzeźby św. Piotra z kluczami i św. Pawła. Na tabernakulum umieszczone są ikony przedstawiające w półpostaci Chrystusa z kielichem, Złożenie do grobu, oraz Trzy Niewiasty (u Grobu).

Mocno podniszczona polichromia została wykonana w 1936 r. być może przez tego samego artystę, który malował polichromię w Brunarach. Na ścianach zwracają uwagę motywy geometryczne i roślinne. W grupę tych ostatnich znajduje się kompozycje bukietów oraz kwiatów róży. Na jednej ze ścian znajduje malowidło przedstawiające postać św. Mateusza podczas pisania ewangelii.

W nawie ustawione jest także kilka współczesnych chorągwi procesyjnych.³

³ Za A. Piecuch *W Dolinie Rzeki Białej*, Drukarnia Apla, 2010.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

3.3 ROLNICTWO I GOSPODARKA

Rolnictwo jest wiodącą funkcją gminy, która wynika z uwarunkowań środowiska przyrodniczego. Stanowi podstawę utrzymania około 1550 mieszkańców gminy, czyli ok. 24%. Mieszkańcy Śnietnicy utrzymują się z rolnictwa. Dodatkowym źródłem dochodu mieszkańców są emerytury, renty oraz zasiłki z Urzędu Pracy i Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ze względu na warunki klimatyczne właściwe dla obszarów górskich, oraz słabą jakość gleb (V i VI klasa), przeważają tutaj obszary łąk i pastwisk.

Dobrze rozwija się przedsiębiorczość. W kolejnych latach notuje się stały wzrost liczby przedsiębiorców, co świadczy o wzroście aktywności mieszkańców wsi.

Rozwija się także agroturystyka, która dysponuje dobrymi warunkami lokalowymi do przyjmowania gości na wypoczynek.

3.4 KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Tkwiący w mieszkańcach duży potencjał rozwojowy sprawia, że mieszkańcy są podstawowym zasobem miejscowości. Nakierowani są na rozwój społeczno - gospodarczy warunkujący jakość życia w tym środowisku. Grupa lokalnych liderów wykazuje się własną inicjatywą. Posiadana przez mieszkańców umiejętność integracji i silnego utożsamiania się z miejscowością, przyczynia się do rozwoju kulturalnego miejscowości. W Śnietnicy aktywnie działa Koło Gospodyń Wiejskich.

IV. MOCNE I SŁABE STRONY MIEJSCOWOŚCI

A) MOCNE STRONY

- walory turystyczne
- położenie przy granicy państwa
- bliskość uzdrowiska Wysowa-Zdrój, Nowego Sącza i Grybowa
- gospodarstwa agroturystyczne,
- możliwość rozwoju handlu i usług, w związku z coraz większym zainteresowaniem agroturystyką
- wielokulturowość i wielowyznaniowość
- tereny pod inwestycje
- bliska odległość do Słowacji

B) SŁABE STRONY

- brak infrastruktury drogowej, brak chodników
- częste wypadki drogowe
- brak infrastruktury rekreacyjnej
- wysokie bezrobocie
- brak miejsc pracy
- migracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu pracy
- brak planu zagospodarowania przestrzennego
- brak rynków zbytu na towary rolne
- brak przetwórstwa rolno- spożywczego,
- teren górzysty
- duże koszty związane z prowadzeniem działalności
- zbyt mała ilość osób przyjezdnych (mały ruch turystyczny)

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

V. ANALIZA ZASOBÓW MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

DIAGNOZA AKTUALNEJ SYTUACJI		WIZJA STANU DOCELOWEGO	
Co ją wyróżnia?	- wypadki na drodze - brak chodników - wysokie bezrobocie	Co ma ją wyróżnić?	- wybudowany chodnik w centrum miejscowości - rozwój produkcji i usług - rozwój turystyki
Jakie pełni funkcje?	- mieszkaniowe	Jakie ma pełnić funkcje?	- kulturalne - mieszkaniowe - sportowe - turystyczne
Kim są mieszkańcy?	- rolnicy - emeryci - renciści - bezrobotni - młodzież	Kim mają być mieszkańcy?	- zintegrowani mieszkańcy wsi - podnoszący kwalifikacje - zaangażowani w życie wsi - aktywna młodzież
Co daje utrzymanie?	-rolnictwo - praca w sferze produkcyjno-usługowej - emerytury - renty -pomoc społeczna - zasiłki dla bezrobotnych	Co ma dać utrzymanie?	- praca w sferze produkcyjno-usługowej we wsi i poza wsią - rolnictwo ekologiczne - działalność gospodarcza - turystyka - agroturystyka
Jak zorganizowani są mieszkańcy?	- Rada Sołecka	W jaki sposób ma być zorganizowana wieś i mieszkańcy?	- stowarzyszenia kulturalne i turystyczne - Grupa Odnowy Wsi
W jaki sposób rozwiązują problemy?	- sporadyczne zebrania wiejskie - indywidualne interwencje u władz gminy	W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	- okresowe spotkania i zebrania wiejskie - spotkania z władzami gminy - współpraca z sąsiednimi miejscowościami - zwiększenie przepływu informacji między mieszkańcami
Jak wygląda nasza wieś?	- wieś o rozproszonej zabudowie	Jak ma wyglądać nasza wieś?	- estetycznie - zagospodarowane posesje - segregacja odpadów i utrzymanie czystości wsi - gospodarstwa agroturystyczne - remont budynków

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

			<ul style="list-style-type: none"> - założenie chodników - założenie skwerów zieleni
Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none"> - czyste środowisko - brak zanieczyszczeń - liczne tereny zielone 	Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none"> - czyste i przyjazne środowisko dla ludzi i przyrody - wykorzystanie naturalnych walorów przyrodniczych i turystycznych
Jakie jest rolnictwo?	- nie doinwestowane	Jakie ma być rolnictwo?	<ul style="list-style-type: none"> - innowacyjne - ekologiczne - agroturystyka
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	- ?	Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	<ul style="list-style-type: none"> - świetlica wiejska zaspokajająca kulturalne i społeczne potrzeby mieszkańców wsi - ścieżki rowerowe - plac zabaw - ścieżki spacerowe i przyrodnicze - udział w rozgrywkach sportowych

Zestawienie szans i zagrożeń dla rozwoju sołectwa.

Lp.	Czynnik	Szanse	Zagrożenia
1	Położenie geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> - korzystne położenie pod względem krajobrazowym (zalew , las, szlaki turystyczne) - sąsiedztwo ze Słowacją (możliwość kontaktów) 	<ul style="list-style-type: none"> - duża odległość do większych aglomeracji
2	Koniunktura gospodarcza – rolnictwo	<ul style="list-style-type: none"> - dobre warunki dla rozwoju przetwórstwa płodów rolnych (łatwość w pozyskaniu surowca) - powstanie rolniczych grup producenckich - kursy dokształcające, możliwość przekwalifikowania 	<ul style="list-style-type: none"> - brak odbiorców wytworzonego produktu (ubożające społeczeństwo lokalne) - napływ tanich produktów z zewnątrz - regres w gospodarce rolnej, - brak zainteresowania terenem przedsiębiorców i inwestorów, którzy chcieli by zainwestować swój kapitał
		<ul style="list-style-type: none"> - czyste, nieskażone środowisko, możliwość 	<ul style="list-style-type: none"> - brak ożywienia gospodarki - zbyt małe

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

3	Atrakcyjność inwestycyjna	wykorzystania ciekawego krajobrazu, wód, lasów dla rozwoju inwestycji o charakterze turystyczno - wypoczynkowym	rozpropagowanie atrakcyjności okolicy - brak dostatecznej promocji
4	Środowisko naturalne	<ul style="list-style-type: none"> - nieskażone środowisko - dużo zieleni - brak przemysłu, który wpływałby niekorzystnie na otoczenie - dbałość mieszkańców o obojętność, - możliwość skorzystania ze środków pomocowych na inwestycje związane z ochroną środowiska, - korzystne warunki dla uprawiania turystyki pieszej, rowerowej itp. 	- brak kanalizacji we wsi, nieszczelne zbiorniki nieczystości powodują zanieczyszczanie wód gruntowych i rowów melioracyjnych
5	Procesy demograficzne	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost liczby ludzi wykształconych, - możliwość realizacji, budownictwa mieszkaniowego i co za tym idzie wzrost liczby mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> - migracja ludzi wykwalifikowanych i przedsiębiorczych do większych skupisk miejskich - wzrost bezrobocia powodujący wzrost patologii w społeczności
6	Środki finansowe	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość korzystania ze środków UE - program Odnowy Wsi - priorytet w pozyskiwaniu środków dla wsi 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie środków, dotacji dla sołectw z gminy, - brak inwestorów

VI. PROGRAM ODNOWY MIEJSCOWOŚCI

MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY

1. Budowa chodnika w Śnietnicy – 2014
2. Wyznaczenie nowych i modernizacja istniejących szlaków turystycznych 2013-2018

MODERNIZACJA I ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNALNEJ

1. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków 2013-2018

ZACHOWANIE DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I PROMOCJA MIEJSCOWOŚCI

1. Promocja szlaków turystycznych 2013-2018
2. Imprezy kulturalne i sportowe 2013-2022

VII. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ

7.1. BUDOWA CHODNIKA W ŚNIETNICY

UZASADNIENIE

Plan Odnowy Miejscowości Śnietnica zakłada realizację działań ze sfer życia: rekreacyjno – sportowego i kulturalnego oraz infrastruktury drogowej i komunalnej. W celu zapewnienia realizacji planowanych działań niezbędna jest budowa chodnika w Śnietnicy.

Dzięki remontowi chodników mieszkańcy wsi będą mieli ułatwiony dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Wybudowany chodnik w centrum miejscowości będzie wizytówką wsi.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Uzasadniając powyższe przedsięwzięcie należy zauważyć, że budowa chodników w centrum Śnietnicy, choć nie przynosi bezpośrednich korzyści materialnych, wpływa na każdą dziedzinę życia. Jest katalizatorem przemian społecznych. Realizacja projektu będzie miała bezpośrednie przełożenie na inne dziedziny życia mieszkańców wsi. Projekt będzie realizowany w miejscu o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjającym nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz budowę chodników. Na tej trasie spotykają się codziennie wszyscy mieszkańcy wsi. Jest to trasa, którą każdy codziennie dochodzi do sklepu po zakupy, odprowadzając dzieci do szkoły czy przedszkola. Jest to miejsce strategiczne dla Śnietnicy. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie więzi mieszkańców wsi. Na tej trasie zdarzyło się wiele wypadków drogowych, więc budowa chodnika przyczyni się także do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.

Ważnym elementem jest też to, że projekt „Budowa chodnika w Śnietnicy” spełnia wymogi i wpisuje się w Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 Oś 3 *Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej*, działanie *Odnowa i rozwój wsi* oraz dokumentami strategicznymi gminy i województwa a także Lokalną Strategią Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”.

Ponadto projekt ten znacząco wpływa na rozwój jednej z polityk horyzontalnych Unii Europejskiej w kwestii zapewnienia mieszkańcom obszarów wiejskich swobodnego dostępu do obiektów i infrastruktury publicznej [realizacja polityki równych szans].

Narodowa Strategia Spójności na lata 2007-2013 wskazuje na działania jakie należy podjąć w ciągu najbliższych lat, które mogą uzyskać wsparcie ze środków unijnych. Jednym z celów w/w dokumentu jest „Wyrównywanie szans rozwojowych i wspomaganie zmian strukturalnych na obszarach wiejskich”. Wsparcie w ramach tego celu działania mające na celu wyrównywanie szans rozwojowych na obszarach wiejskich będą się

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

koncentrowały na wsparciu rozbudowy infrastruktury technicznej i społecznej, tworzeniu warunków do rozwoju przedsiębiorczości i nowych miejsc pracy poza rolnictwem, ochronie środowiska, edukacji młodego pokolenia, kształceniu ustawicznym, stworzeniu warunków lepszej dostępności do podstawowych usług.

Projekt wpisuje się w Narodowy Plan Zdrowia na lata 2007-2015, którego nadrzędnym, długofalowym celem strategicznym jest poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności. Ma on zostać osiągnięty między innymi dzięki kształtowaniu prozdrowotnego stylu życia oraz tworzeniu środowiska życia, pracy i nauki sprzyjającego zdrowiu. Realizacja Planu Odnowy Miejscowości Uście Gorlickie wpłynie na wypełnienie celu nadrzędnego poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

a) Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych na rzecz zdrowia społeczeństwa - gmina jako wspólnota mieszkańców jest w stanie lepiej identyfikować lokalne problemy mieszkańców z uwagi na ich małą liczbę, posiada znajomość lokalnej specyfiki zarówno ekonomicznej, społecznej jak i kulturowej.

b) Zwiększenie aktywności fizycznej ludności – aktywność i sprawność fizyczna łączy w sobie aspekty zdrowotne, zmiany stylu życia, prewencji patologii społecznych, wartości etycznych takich jak „Fair play”, przestrzeganie reguł działania zespołowego i pozytywnych wzorców osobowych. Jest też elementem wielu celów zdrowotnych dotyczących stylu życia, takich jak eliminowanie narkomanii, alkoholizmu, przeciwdziałanie otyłości a także przygotowanie szczególnie w aspekcie zmian demograficznych do aktywnego i długiego życia zawodowego.

Realizacja działania „Odnowa i rozwój wsi” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 tworzy warunki dla rozwoju społeczno-ekonomicznego obszarów wiejskich i aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie aktywizacji ludności wiejskiej przez wsparcie inwestycyjne przyznawane na realizację projektów związanych z zagospodarowaniem

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

przestrzeni publicznej, w tym utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego, przyrodniczego wsi oraz podniesienie atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich.

Celem działania jest wpływanie na poprawę jakości życia na obszarach wiejskich poprzez zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi oraz promowanie obszarów wiejskich. Umożliwi rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich.

Przewidziane do realizacji w miejscowości Śnietnica działania pozostają w pełnej zbieżności i wpisują się w kryteria programowe Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Koszty przewidziane do poniesienia w ramach przedmiotowego projektu klasyfikują się w:

- Kształtowanie obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę parkingów, chodników lub oświetlenia ulicznego,

Także zakładane przez PROW cele w pełni pokrywają się z planowanymi efektami realizacji przedmiotowej inwestycji:

- podniesienie standardu życia i pracy na wsi
- podniesienie atrakcyjności turystycznej
- wzrost atrakcyjności inwestycyjnej [realizacja projektu przyczyni się do promocji miejscowości i zainteresowania potencjalnych przedsiębiorców]
- zaspokojenie potrzeb społecznych i sportowych [integracja mieszkańców]
- rozwój tożsamości społeczności wiejskiej i zachowania dziedzictwa kulturowego [imprezy lokalne wpływające na rozwój tożsamości społeczności wiejskiej]

Projekt jest spójny ze Strategią Województwa Małopolskiego:

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Wizją Strategii jest Małopolska – regionem szans, wszechstronnego rozwoju ludzi i nowoczesnej gospodarki, silnym aktywnością swych mieszkańców, czerpiącym z dziedzictwa przeszłości i zachowującym tożsamość w integrującej się Europie.

Pole A Konkurencyjność gospodarcza

Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności – cel pośredni lepiej wykształceni, twórczy i przedsiębiorczy mieszkańcy.

Obszar II Gospodarka regionalnej szansy – cel pośredni: konkurencyjna i twórcza, wykorzystująca innowacje i nowoczesne technologie gospodarka. W kierunkach polityki tego celu wyróżnia się :

- zrównoważone rolnictwo, w tym rolnictwo ekologiczne,
- przyciąganie bezpośrednich inwestycji do regionu,
- rozwój przemysłów czasu wolnego

Pole B Rozwój społeczny i jakość życia

Obszar V Spójność wewnątrzregionalna – cel pośredni: spójny wewnętrznie, zapewniający równe szanse i możliwości rozwoju region. Cel ten będzie realizowany poprzez następujące kierunki polityki:

- poprawę kondycji rodziny małopolskiej,
- wzmocnienie społeczeństwa obywatelskiego oraz budowanie tożsamości regionalnej,
- rozwój sieci ośrodków usług publicznych.

Obszar VII Dziedzictwo i przestrzeń regionalna – cel pośredni – wysoka jakość środowiska przyrodniczo-kulturowego i przestrzeni regionalnej. Realizowane kierunki polityki to :

- ochrona i kształtowanie krajobrazu kulturowego

Wysoka jakość środowiska kulturowego Małopolski winna stanowić – podobnie jak wysoka jakość środowiska przyrodniczego – przewagę konkurencyjności

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

regionu, zarówno w sferze przemysłów czasu wolnego, jak i w sferze codziennych warunków życia mieszkańców. Łączenie aktywnej ochrony oraz wzbudzanie zainteresowania, nie tylko ciekawymi obiektami, ale także historią i kulturą regionu oraz najbliższej okolicy, jest konieczne dla osiągnięcia zmiany w stanie dbałości o zasoby regionalnego dziedzictwa.

Wpisuje się także w Strategię Gminy Uście Gorlickie; cel strategiczny 2 poprawa jakości życia mieszkańców, cel główny 2.3 infrastruktura publiczna.

Wpisuje się także w Lokalną Strategię Rozwoju Obszarów Wiejskich objętych działaniem Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Beskid Gorlicki”- Koszyk beskidzki.

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA

Priorytetem projektu polegającego na budowie chodnika w miejscowości Śnietnica jest podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu oraz poprawa jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich a głównie zwiększenie ich bezpieczeństwa.

W związku z powyższym władze wsi, mając pełne poparcie we władzach gminnych, za cel postawiły sobie zapewnienie mieszkańcom dostępu do infrastruktury komunalnej. Realizacja projektu będącego przedmiotem niniejszego Planu ma zagwarantować urzeczywistnienie tak postawionego celu. Dzięki remontowi obwodnicy, chodników mieszkańcy wsi będą mieli ułatwiony dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej. Ma również zapoczątkować realizację wspólnych przedsięwzięć na rzecz poprawy warunków i jakości życia na wsi. Wybudowany chodnik w centrum miejscowości będzie wizytówką wsi. Podejmowane inicjatywy przyczynią się do integracji lokalnej ludności.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

Zostaną wykonane następujące prace

Roboty przygotowawcze
Roboty ziemne
Odwodnienie
Podbudowy
Nawierzchnie
Urządzenia bezpieczeństwa ruchu
Elementy ulic
Zjazdy przez chodnik
Zjazdy za chodnikiem

KOSZTORYS

Ogólny koszt inwestycji to kwota 211.772,38 zł brutto. Inwestycja będzie realizowana w 2014 roku.

Planowane jest złożenie projektu o dofinansowanie do Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Planowana kwota wnioskowana to 125.928,00 zł.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac kwiecień 2014

Zakończenie prac październik 2014

7.2 WYZNACZENIE NOWYCH I MODERNIZACJA ISTNIEJĄCYCH SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

Priorytetem projektu polegającego na wyznaczeniu i modernizacji szlaków turystycznych jest zwiększenie dostępu mieszkańców gminy do infrastruktury turystycznej. Planowana inwestycja polega na wyznaczeniu i modernizacji istniejących szlaków rowerowych w Śnietnicy.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do infrastruktury turystycznej poprzez wyznaczenie i modernizację szlaków turystycznych.

PRZEZNACZENIE

Infrastruktura turystyczna w Śnietnicy będzie służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 100.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 70% z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2014

Zakończenie prac 2018

7.3 BUDOWA PRZYDOMOWYCH OCZYSZCZALNI ŚCIEKÓW

Priorytetem projektu polegającego na budowie przydomowych oczyszczalni ścieków jest zwiększenie dostępu mieszkańców infrastruktury komunalnej. Projekt przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich.

CEL

Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez budowę przydomowych oczyszczalni ścieków w Śnietnicy.

PRZEZNACZENIE

Sieć kanalizacyjna i wodociągowa będzie służyć mieszkańcom Śnietnicy.

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI ŚNIETNICA

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 1.000.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 75 % z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2014

Zakończenie prac 2018

7.4 PROMOCJA SZLAKÓW TURYSTYCZNYCH

Priorytetem projektu polegającego na promocji szlaków turystycznych jest zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich. Planowane działania polegają na oznakowaniu i promocji szlaków turystycznych.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do edukacji i kultury fizycznej poprzez oznakowanie i promocje szlaków turystycznych.

PRZEZNACZENIE

Infrastruktura szlaków turystycznych będzie służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 50.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 85 % z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka na lata 2014-2020.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2013

Zakończenie prac 2018

7.5 IMPREZY KULTURALNE I SPORTOWE

Priorytetem projektu polegającego na organizacji imprez sportowych i kulturalnych jest zwiększenie atrakcyjności obszarów wiejskich.

CEL

Zwiększenie dostępu mieszkańców do kultury i sportu poprzez organizację imprez kulturalnych i sportowych.

PRZEZNACZENIE

Imprezy kulturalne i sportowe będą służyć mieszkańcom gminy Uście Gorlickie oraz turystom.

KOSZTORYS

Łączny koszt inwestycji to ok. 100.000,00 zł. Planowane dofinansowanie 85 % z Programu Współpracy Transgranicznej Rzeczpospolita Polska – Republika Słowacka na lata 2014-2020.

HARMONOGRAM

Rozpoczęcie prac 2013

Zakończenie prac 2022

8 CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZAPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW

W miejscowości Śnietnica znajduje się jeden obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców:

- Centrum miejscowości, na obszarze której planowana jest budowa chodnika. Jest to miejsce, gdzie spotykają się wszyscy mieszkańcy wsi. Ułatwia ono dostęp do sklepów, przedszkola, szkoły podstawowej, kościoła, placu zabaw dla dzieci, świetlicy wiejskiej, oraz do infrastruktury sportowej – boiska sportowego. Znajduje się w centrum wsi i powinno być jej wizytówką. Miejsce to gromadzi mieszkańców bez względu na ich wiek – dzieci, młodzież, dorosłych i ludzi w starszym wieku. Jest to miejsce strategiczne dla Śnietnicy. Przede wszystkim projekt wzmocni poczucie więzi mieszkańców wsi. Na tej trasie zdarzyło się wiele wypadków drogowych więc budowa chodnika przyczyni się także do poprawy bezpieczeństwa mieszkańców.

Opracowanie: Elżbieta Wansacz